

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	---	---	44 L.
Fel évre	---	---	22 L.
Negyed évre	---	---	11 L.
Egy szám ára	---	---	1 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden pénteken.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deak F.-u.) 35. sz.

TELEFON: 2-37. SZÁM.

XV. Benedek.

A Béke-pápa meghalt. Lelke, mint Noé galambja, ott lebegett a vér és könnyek viharzó tengere, a gyűlölet és gyilkolás világot pusztító vad forgataga fölött; a Béke olajágával nem volt hol leszállania, hazatért . . . 1922. január 22-én, vasárnap reggel 6 óraker meghalt a pápa.

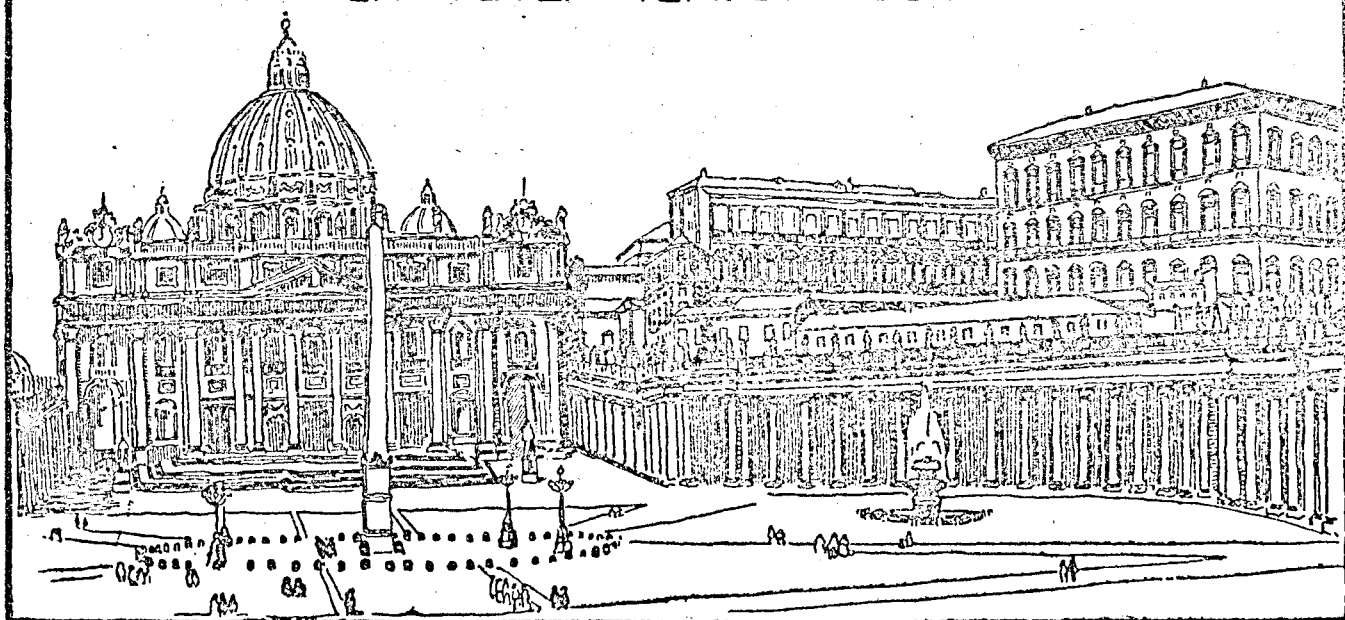
Elődje is úgy halt meg, hogy nem nézhetett többet a népek és nemzetek ádáz testvérharcát; a jó X. Pius pápa szive bánatában meghasadt; utolsó óhaját, mely a békének szólt, elnyomta az ágyuk bömbölése. X. Pius a kereszt alatt leroskad. Utánna egy cirenei Si-

monnak kellett jönnie, ki az utolsó sóhajt fel fogja, a keresztet felvegye. És ez XV. Benedek volt. Mikor nővére meghallotta, hogy megválasztották pápának, sirva fakadt: Poverello mio fratello . . . Szegény fivérem!

És az a sápadt, vézna, kicsi ember próféta lángoló lelkével, apostolok világos felgyújtó tűzével, vas energiával, bámulatos munkabírással, éles ésszel, szédítő látókörrrel, finom diplomáciával ragadta meg az egyház kormányke-
rekét: csak egyet nézve, egyet akarva, egyért élve-halva: a meggyötört, lerongyolódott, szivben, szeretetben koldussá lett világ visszakapja azt, ami nélkül nincs élet: a békét . . .

És tollal, szóval, tettel a béke apostola, a béke vértanuja lesz. Hiszen amikor pápává lesz, erre fogadalommal is kötelezi magát.

A RÓMAI SZENT PÉTER TEMPLOM ÉS A VATIKÁN

Megirja szive tüzénél megacélozott, szive vérebe mártott tollal Béke-körleveleit trónraléptekor már 1914. szeptemberében, novemberében, karácsonykor; kérve-kéri azokat, akik a népek sorsát intézik, foglal kozzanak a béke és kiengesztelődés gondolatával. Reámutat az apa komolyságával a háboru okozóira. Karácsonyi ajándéku l kéri a világnak a békét. Fegyverszünetet ajánl. A harcképtelen foglyok hazabocsátását tárgyalja. A beteg foglyokat Svájcba akarja gyógyulásra internálni. A családapákra gondol, akik már 18 hónapnál régebben foglyok és háromnál több gyermekük van. Békeimát, bűjtöt rendel el. Mennydörögve emeli fel szavát a háborut viselő népekhez és azok fejeihez s azután könyörög hozzájuk: „Áldott legyen, aki először emeli fel az olajágot és az ellenségnek ésszerű békefeltételek ajánlatával jobbát mutatja.“ Jegyzéket küld a hadviselő népek fejeihez: legyen nemzetközi bíróság, mondjanak le kölcsönösen a háborus költségek megtérítéséről, ürítsék ki a megszállott területeket, tanácskozzanak megértéssel és jóakaratu megegyezéssel a vitás területekről . . . ir fejedelmeknek, kormányoknak, Wilsonnak stb. stb. . . . oda akar ülni ő is a béketárgyalás asztalához.

És amikor részben, vagy egészen csalódik a népek sorsának intézőiben, nem átkozódik, nem kesereg, nem vonul duzzogva félre, hanem teljes erővel, mindenkit magához ölelő atyai szívvél, szeretettel a tettek mezejére lép. És ime: megindulnak a pápai-missziók vonatai

és viszik az édes hazai földre, Szibériából a beteg, harcképtelen legényeket. És hangos lesz a néma tüzhely magyar szótól ott Erdélyben, máshol is . . . És meleg lesz sok ezer didergő gyermek fagyos teste Erdélyben, Magyarországon, Németországban, máshol is; hiszen 1920. december 20-ig, csak pénzben 167,476.048 lírát adott Középeurópának, nem a magáéból csak, de abból, amit hívó, kérő szavára mindentinnen (még néger gyermekek is) küldöttek neki, a világ „Atyjának“, hogy adja „gyermekének“ és adta valláskülönbség nélkül, mint ahogy most is adott már több millió lírát az oroszoknak: felében mindenkinek, felében — a gyermekeknek. Hát hol van még, amit ruhában, étel-miszemben, sőt még — játékban is adott! És egészséges lesz Svájcban közel 35.000 beteg katona. És meleg lesz háromszázmillió katolikus szive és megértő, lesz a földkeregség összes népeinek lelke és okos lesz a politikusok feje és angol, francia, német, a Balkán, a Szovjetek mind „a közvélemény követelményeinek“ tartják, hogy követségeikkel Rómába menjenek a pápához és muzulmánok szobrot emelnek neki Konstantinápolyban és Ázsia pogány uralkodói ajándékokkal kedveskednek neki és a német szocialdemokrata Vorwärts (1921. V.—15.) úgy látja, hogy „egy olyan férfiu ő, aki akarásának tisztaságával, a másképhívők és gondolkozók előtt is tekintélyt szerzett magának.“ Disze volt papságának, annak a papságnak, amelyről a protestáns nagy történetíró Gregorovius ezt írja: „A történelem szótárában nincs elég heroikus jelző, amelyet rá lehetne írni a római pápaság piramisaira, hogy vele csak megközelítően is ki lehetne fejezni a pápák hosszú sorának világot felölelő tevékenységét, vagy alkotó munkásságát és el nem hervadó dicsőségét . . .“

XV. Benedek pápa első szava a béke szózata volt. Utolsó szava ez életben ez a sóhaj, ez az imádság volt: „Offriamo volentieri la vita par la pacificazione del mondo!“ „Szívesen ajánlom fel életemet a világ kibékítéseért!“

A galamb a béke olajágával itt nyugovóra nem talált . . .

hazarepült . . . , egyetlen tollacska még csak meg sem nedvesedett. A menyeyi Atya kinyújtotta kezét, hogy hazavigye a biztos bárkába, örök nyugovóra. De a menyeyi Atya fog még galambot küldeni, mert velünk van és lesz — a világ végezetéig . . .

Dr. Hirschler József.

(Képeink a meghalt pápát, a római Szent Péter templomot és a Vatikánt, ahol a pápa lakik, továbbá Csernoch János magyar hercegprimást ábrázolják. Csernoch részt vett a pápa temetésén és részt fog venni az új pápa megválasztásán is.)

Magyar egység, magyar becsület.

Létérdeke a magyarságnak, hogy kulturája és gazdasági élete szabad fejlődését nemzeti sajátosságai szerint biztosítsa Romániában. Ezért kötelessége felhasználni minden törvényes eszközt, amely ennek a célnak elérésére alkalmas. Ezek közül az eszközök közül alkotmányos államban a legsúlyosabbak egyike, a parlamenti életben való részvétel.

Eddig az új államalakulás kerete között még nem volt komoly lehetősége erre a magyarságnak. Most azonban már elérkezett ennek az ideje, mert mint köztudomásu: *március hó elején Erdélyben is meglesz a képviselőválasztás.*

Ebben a képviselőválasztásban a magyarságnak feltétlenül részt kell vennie, ha nem akar elesni attól a számtalan előnytől, amit az országgyűlésen való képviselete s képviselőinek a kormányval s a többi pártokkal való érintkezése ad. Természetes azonban az is, hogy a magyarság országgyűlési képviseletében a magyarság egységének kell megnyilvánulnia. Megnyilvánulnia oly módon, hogy itt képviselve legyen a magyarság minden osztálya, minden rétege s oly módon legyen képviselve, hogy bárminő előforduló kérdésben teljes hozzáértéssel tudjon a magyar érdekek védelmére kelni.

Első feltétele a magyar egységnek az, hogy legyen meg a magyar lelkekben az együttérzésnek teljes egysége, mert ha egymás között gyűlölködünk, ha egymással szemben bizalmatlanokunk, ha egymás előtt rejtett gondolataink és titkolt céljaink vannak, ez megbénít a küzdelemben. Nem szabad megtörténnie, hogy akár melyik osztálya a magyarságnak bizalmatlan legyen a másik iránt, féltékenykedjék vele szemben, gyanakodjék reá. Ha ez megtörténhetik,

alig lehet kilátásunk eredményre, már pedig feltétlenül szükséges, hogy mindazt az eredményt elérjük a választások rendjén, amit a rendelkezésünkre álló idő rövidege, a választókerületek igazságtalan beosztása és a választói névjegyzékek hiányos volta mellett elérni egyáltalán lehetséges. Épen ezért az a reményünk és ez is a kérésünk magyar testvéreinkhez, hogy most ne nézzék egymás hitét, társadalmi állását, foglalkozását, hanem olvadjanak össze egy szoros lelki kapcsolatba és így vegyenek részt a választáson, mert csak így érhetünk el eredményt.

A magyar egységnek a megválasztandó képviselők között is teljesnek kell lennie. Minden reményünk megvan arra, hogy a központi választási bizottságnak, amely most van alakulóban, és a vidéki magyarság vezetőinek sikerülni fog minden érdek és minden kívánság lehető figyelembevételével megállapodni a magyarság jelöltjeinek személyére nézve. Ha pedig ez megtörténik, akkor csak egy barátságos megbeszélés szükséges a megválasztott magyar képviselők közötti teljes egység létrehozására, sőt csaknem bizonyosnak vehetjük, hogy ez az egység már a választási küzdelem megindulásakor megsz.

Az egységnek azonban abban is meg kell nyilvánulnia, hogy a megválasztott magyar képviselők önálló és független magyar pártot alkotanak, amely nem része semmiféle más akár román, akár egyéb kisebbségi pártnak. Erre azért van szükség, mert a magyar pártnak minden kérdést első sorban a magyarság szempontjából kell megbírálania s így semmiféle pártnak előre le nem kötheti magát.

További feltétele még a magyar egységnek, hogy a magyar jelöltek, a magyar pártok jelöltjei egymás között ne versenyezzenek. Ennek csak egy eredménye lehet: az, hogy mindenik magyar jelölt elbukik s a kerület elvesz a magyarságra nézve. Nekünk pedig meg kell tartanunk minden kerületet, amelyet megtarthatunk. Épen ezért bizunk benne — hiszen a magyar nép józan belátása, nyílt esze, alapos reményt is ad erre a bizalomra — hogy ha ilyen surlódás előfordulna egyes kerületekben első sorban ott, maguk a jelöltek s azok hivei fogják azt elenyésztetni. Ha pedig ez nem sikerülne, elfogadják a választásokat irányító központi bizottság döntését. Ez a bizottság, amint említettük, most van alakulóban s abban részt fog venni a magyarság minden pártárnyalata.

Szükséges végül, hogy a választásokon a magyarság magyar becsülettel vegyen részt. Ne

szavazzon pénzért, sem más megadott vagy megígért előnyért. Szavazzon csak azért, hogy valódi képviselőit juttassa az országgyűlésbe. Ha kell, ezért inkább hozzon áldozatot is. Ha ugyanis a magyarság valódi akarata szerint, valódi képviselői által vesz részt az országgyűlésen, ezzel a törvényes képviselők által a magyarság egyetemének, de egyes tagjainak is képes megszerezni minden előnyt, ami a magyarság kulturális és gazdasági fejlődéséhez szükséges. Különbösen is a régi tapasztalatokból tudjuk azt, hogy a választások idején tett ígéreteknek mi a sorsa. Sokkal egyenesebb, sokkal becsületesebb dolog s ezért sokkal inkább illő a magyar lélekhez kitartani a maga embere mellett, nem ígéretért, nem anyagi előnyért, hanem annak biztos tudatában, hogy a kiből megbizott, a kire szavaztatát adta, az lélek szerint is, érzésben is egy vele s minden erejével csak a magyarság boldogulásán munkálkodik.

Magyar testvérek, ezeket vegyétek lelketekbe. Így menjete a választásokra, teljes magyar egységgel, igaz magyar becsülettel. Sikerhez csakis így fogtok jutni!

KÜLFÖLD

Az igazi békéért. Az angol miniszterelnök, Lloyd George egy londoni gyűlésen nagy beszédet mondott, amelyben az igazi kibékülésre hívja föl a világ népeit. Szerinte az egész világ mai helyzete borzasztóan szomorú. Mindenütt nyomor és szenvedés. Angliában két millió ember lézeng munka nélkül, Amerikában öt millió. A nemzetek nem biznak egymásban, állandóan háborús híresztelések kelnek szárnyra. Különösen Közép-európában nagy a gyűlölködés és kardcsörtetés. (Lásd Benes nyilatkozatát a kisantant céljairól! Szerk.) Pedig Európa máris az elvérzett harcos képét mutatja. Ész vagy erőszak: e kettő között kell választani! Inti a népeket Lloyd George.

Önkormányzatot követelnek a Tótföld népei. A csehek nem akarják teljesíteni az ország más nyelvű népeinek jogos követeléseit. Az elzárkozásnak megvan a hatása: tótok, magyarok, németek szövetségben tömörülnek és vállvetve szándékoznak harcolni a területi önkormányzatért. Ilyen irányban már javaslatot is nyújtottak be a parlamenthez.

Olaszok és szerbek viszálya. A Habsburgmonarchia helyén olyan államok alakultak, amelyek Olaszország helyzetét egyre nehezebbé teszik. A csehek és szerbek öntudatosan és merészen törnek arra, hogy az Adria tengert Olaszország rovására befolyásuk

alá hajtják. Legutóbb Pasic, a szerb miniszterelnök tett a szkupcsinában olyan kijelentést, hogy amennyiben Olaszország nem üríti ki az Albán területeket, majd tapasztalni fogja, hogy Jugoszláviának erősebb eszközei is vannak. A nagy önéreire valló szavakból a szlávok újabb összefogása csendül ki. Középeurópa nem szláv lakóinak, olaszoknak, magyaroknak, románoknak szabadságát, politikai és gazdasági érvényesülését ez oldalról nagy veszedelem fenyegeti a szláv előretörés következtében.

A kisantant főcélja. Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia szövetségének, a kizantantanak céljairól sok magyarúrat hallottunk idáig. Most Benes cseh miniszterelnök rövid, de — ugyilátszik — őszinte nyilatkozatban minden eddigi magyarúratnál világosabban megmondja a szövetség célját:

— A romániai kormányváltozás nem jelenthet különösebb változást a külpolitikában. Románia tagja és harcosa a kisantantnak és ezen kormányváltozás nem sokat változtat. Mi tisztában vagyunk azzal, hogy Magyarország számunkra örökös veszélyt jelent, ahonnan akármelyik pillanatban érhetnek meglepetések és ez az, mi bennünket összetart.

Németország közeledése Oroszországhoz. Az a kíméletlen bánásmód, amelyben Franciaország Németországot részesíti, lassankint új helyzetet fog teremteni a világpolitikában. Németország eddig tartózkodóan viselkedett a bolsevista Oroszországgal szemben, amióta azonban Poincaré Franciaországban megérte a német ellenes irányzatot, Németország nyíltan Oroszország felé közeledik. Ennek a közeledésnek adott hangot közelebről Wirth kancellár a berlini birodalmi gyűlésben. A képviselők egyhangú helyesléssel vették tudomásul a kormány orosz-barát politikáját. A francia lapok arról írják, hogy a németek és az oroszok katonai szövetséget is kötöttek egymással és közösen készülnek Franciaország ellen.

HÍREK

Tisztelettel felkérjük előfizető gyűjteményeinket, valamint lapmegrendelőinket, hogy a megrendelőik nevét, és a helységek neveit a rendelet értelmében magyarul és románul olvashatóan méltóztassanak kiírni, az utolsó posta és az illetékes vármegye pontos feltüntetésével.

Előfizetési díjakat sziveskedjék a következő címre küldeni: Minerva részvénytársaság pénztárának Cluj—Kolozsvár, Strada Reg. Maria. — Deák F. u. 1.

A névjegyzékek kiigazításáért. Felkérjük magyar testvéreinket, hogy a választási névjegyzékbe leendő felvétel céljából az illetékes közigazgatási hatóságnál (főszolgabíró, községi- és közigazgatási hivataloknál, valamint városi tanácsnál) haladéktalanul jelentkezzenek és a névjegyzékbe való felvételüket szorgalmazzák.

A Magyar Szövetség ügye. A kolozsvári államtitkári hivatal a Magyar Szövetség alapszabályait megfelelő módosítás végett a szövetségnek visszaküldötte. Ezen az alapon Kolozsvár prefektusa az irodahelyiséget és irattárat január hó 31-én visszaadta. A Szövetség működését megkezdette, az alapszabályok megfelelő módosítása folyamatban van. A képviselőválasztások tartama alatt az intéző bizottság állandó jellegű működést fejt ki, amelybe a vidéki tagozatokat is bevonja. Az intéző bizottság együttes gyűlése február hó 4-én, délután 5 órakor lesz, a Magyar Szövetség Bethlen-utcai helyiségében.

Egy nagy költő ünneplése. A kolozsvári Marianum nevelőintézet fényes ünnepeket rendezett Dante olasz költőnek, 600 éves születési évfordulója alkalmából. A nagy költő örökbecsű műveit Hirschler József kolozsvári apátplébános nagyon élvezetes formában ismertette meg a közönséggel, amely három délután zsufolásig megtöltötte a Marianum előadó-termét.

Izgalmas hetek. Választások előtt állunk, megindult az ígéretek áradata. Megvalljuk, kedvetlenül közzöljük ezeket olvasóinkkal, mert bizony igen sok ígéret nem bizonyul egyébnek, mint szép szónak. Dehát krónikás kötelességünk mégis azt parancsolja, hogy a szép szót is tovább adjuk. Az új kormány ígéri, hogy a szabad kereskedelmet megvalósítja és a kivitel akadályait eltörli. Az adónemeket egyszerűsíteni fogja s a múlt kormány adótörvényeit jobbakkal cseréli ki. Egyenjogúságot ad a kisebbségeknek, az ország minden anyanyelvű népének vallási és kulturális jogait biztosítja. A nemzeti párt — a Maniúk pártja — a gyulafehérvári határozatok végrehajtásával biztat, ami szintén igen üdvös dolog volna ránk, magyarokra nézve. Ezekon kívül a néppárt, parasztpárt és szocialisták adnak kecsegtető programokat. A magyar álláspont: *Magyar egység, magyar becsület!* című cikkünk feji ki.

A pestis is elindult. A spanyol betegség ma már Erdélyben is nagy mértékben elterjedt. Szerencsére az orvosok szerint most nem olyan veszedelmes, mint első szeleplésekor volt. Hír szerint Oroszország felől a pestis is elindult félelmes útjára. A Dnyeszterfolyón sokan menekülnek át a járvány elől s Besszarábiában már számosan meghaltak pestisben.

Magyarország határai. Magyarország és a szomszéd államok között most folynak a határmegállapítások. A cseh határt rendező bizottság Vácon időzik. Innen olyan értesülést kaptak a cseh újságok, hogy a bizottság több eseten Magyarország javára döntött. A legújabb határ némely helyen jelentékeny elterést mutat. Az újságok szerint Magyarország javára további határ-eltolódások várhatók. A magyar parlamentben közelebről interpelláció hangzott el, amely arra hívta fel a figyelmet, hogy a ruthén vármegyéknek s ezzel az Erdős-Kárpátok vidékének a békeszerződés értelmében először önkormányzatot kell kapniok s azután maguk döntenek, hogy Csehországhoz vagy Magyarországhoz kívánják-e csatlakozni.

Germán kiadási pénzek. Valami hamis hír közvetkeztében a germán huszonöt és ötven banisokat sok

helyen nem fogadják el. A kormány elrendelte, hogy ezek a pénzek forgalomban maradnak és aki azokat nem fogadja el, főjelentésre szigorúan megbüntetik.

Magyarország közérdekű munkára kötelezi férfi lakosságát. A magyar belügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a nemzetgyűléshez, amely szerint minden 18 és 45 év közti férfi közérdekű munka teljesítésére kötelezhető. Az állam azonban csak a 21—23 évesek szolgálatát fogja igénybe venni. A törvény ezt a szolgálatot két évben alapítja meg. Közérdekű munkának minősíti a törvény közhatalóságok, intézmények és állami üzemek őrzését, továbbá az országos elemi csapatok ellen való munkát.

A magyar választó törvény. A rövidesen megbukott Take Jonescu kormánynak fő feladata lett volna, hogy az új választótörvényt megvalósítsa. Milyen lesz ez a törvény? Eddig két ellentétes hírt hallottunk róla, az egyik szerint méltányos és kedvező lesz a kisebbségeknek nézve, a másik szerint sok olyan módosítás lesz a törvényben, ami a romániai magyarságra nézve hátrányt jelent. A magyarországi választási törvényjavaslat is most készült el. A javaslat szerint választójoga lesz minden 24 éves férfinek, aki 4 elemi végzet és hosszabb idő óta állampolgár. Képviselőnek választható minden 30 éves férfi. A nők választójogát korlátozni fogják. A választások titkosak lesznek.

A bukaresti magyar iskolák még nem nyithatták meg kapuikat, mert minden utánjárás dacára az iskolaépületben elhelyezett intézménynek nem lehetett új otthont biztosítani. A bukaresti magyarság ügyeinek buzgó inézői állandóan napirenden tartják a kérdést és remélik, hogy az eddig kapott sok ígéretet az új év valóra váltja.

A kecskeméti gulyások komenciója. Kecskemét városa most kötött egyezséget a gulyásokkal a következő feltételek mellett: minden darab marha után jár 40 kor. készpénz, fél kiló szalonna, 11 kiló buza. Ezenkívül a gulyásoknak joguk van 90 drb. marhát ingyen legeltetni. Ezer marhas gulyák után nem utolsó jóvedelem. Tessék kiszámítani!

A népszámlás adatai. A választójogi törvény adatainak beszerzése céljából a belügyminiszter népszámlálást rendezett a Romániához csatolt területeken. Eszerint a jelzett területen 5,151,528 lélek él, vagyis 35,335 lélekkel kevesebb, mint 1910-ben. — Ebből 2,930,120 román, 1,305,753 magyar, 536,427 német, 184,340 zsidó, 198,896 más anyanyelvű. A román kimutatás szerint mintegy 200,000 lélekkel kevesebb a magyarság száma, mint 1910-ben volt.

Egy derék ember halála. A régi idők egyik tiszteletemélt alakja *Avéd* Jakó hunyt el a napokban Gyulafehérvárt. Szinte legendászerű emléken fog megmaradni az ő fáradhatatlan munkássága és önzellenése. Mert az alatt a 79 esztendő alatt, mely a Teremtő akaratából osztályrészéül jutott, sok mindent kellett megélnie; volt része jóban, rosszban, látott kényelmet, bőséget, látta a szűkséget is asztalánál, de életének nem volt napja, amelyet általában semmirevásban töltött volna el. Mint tanár s mint igazgató, a munkás, kötelességtudó embernek adta példaképét. Ötven évet áldozott életéből az időjárás megfigyelésére. Ez a tudomány még olyan bizonytalan eredményeket tud felmutatni,

hogy alig-alig akad ember, aki erre fordítaná idejét. Pedig hát az időjárás sem a véletlen eredménye. Évszázadok múltán, ha a megfigyelések pontosak lesznek, s lesznek mindenfelé Ávéd Jáko-féle emberek, jelenségeikből majdnem egész biztosan lehet majd a gazdasági közönséget tájékoztatni az időjárás hullámzásáról. Milyen nagy áldás lesz ez! — Önzeilen végét épen az mutatja, hogy tehetségét ilyen kicsinyes munkának adta oda. És ezt mind ingyen, soha nem kapott egy fillért érte. Őszinte fájdalommal nézzük ezeknek a jó embereknek a pusztulását.

Ujból elhalasztották az ujoncok bevonulását. Az új kormány egyik utóbbi minisztertanácson elhatározta, hogy az 1922. korosztály bevonulását április 1-re halasztja.

Jó vásárja volt. Egy gazda a vámház előtt ment el s azt gondolván, hogy bolt, bement vásárolni. De látja, hogy nincs portéka a boltban s kérdi a vámost: — Ugyan mit árul az ur?

A vámos észreveszi, hogy hányadán áll a dolog s gondolja, hogy megtréfálja a falusi ayafit.

— Hogy mit árulok jó bácsi? Hát én számár fejeket árulok...

— No, nagyon jó vásárja lehetett, mert én egy számarfejnél többet nem látok az ur boltjában — vág vissza az atyafi.

Ujabb nagy tűzvész. A bukaresti északi pályaudvar elége nemrégiben nagy feltűnést keltett, mert a vizsgálat utólag megállapította, gyújtogatás okozta a tüzet. A napokban Valcea állomás épületét hamvasztotta el a tűzvész. A tűz oka itten még ismeretlen. A vizsgálatot elrendelték.

Az Emke erzsébetvárosi fiókjának mükedvelő osztálya igen jól sikerült színelőadást tartott folyó év és hó 21-én este. Murai Károlynak a „Huszár szerelem” című 2 felvonásos vígjátékát adták elő eredeti sikerült alakításokban Nagy Mária, Harácsék Sári, Szakács Aranka, Száva Marika, Ajvász Árpád, Halmágyi Ernő, Dr. Issekutz Viktor, Nagy Gerő, Dr. Sander Frigyes, Zakariás László és id. Zsűgön Árpád mükedvelők. Erzsébetváros magyar közönsége teljes számban megjelent az előadáson, kejelesen igazolva azt, hogy a társadalmi elkülönülések ideje elmúlt és ma mint testvérek egymást támogatva, közösen erővel istápoljuk magyar kulturánkat. Ennek a mi kicsiny magyar társadalmunknak lelkes fáraghatatlan munkásai Dr. Issekutz Viktor, Halmágyi Ernő.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Kolozsvárt, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 7. szám.

Alaptőkéje: 16,000.000 Lei.

Tartalékok circa; 15,000.000 Lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron. — Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely és Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt. Áruraktárai a vasút állomás mellett.

MULATTATÓ

Ünnepnapon.

A szeretet az én vallásom,
A jótétel az imádságom.
Ha mikor egy csöpp jót tehettem:
Ünnep van aznap a szívemben!

Nem építem az üdvösségem
Vakított pogány gyűlölségen.
Sem égi, földi boldogságom:
Embercsinálta szűk dogmákon!

Céлом e gyatra, földi testben
Megállni minél emberebben.
S ugy osztani be életutam:
Ahogy Krisziusomtól tanultam.

Megnyugodni a jó Istenben,
Ki mindig jóra vezér engem.
S legfőképp egyre törekedni:
Mindenkit testvérként szeretni!

A szeretet az én vallásom,
A jótétel az imádságom.
Ha mikor egy csöpp jót tehettem:
Ünnep van aznap a szívemben!

Szabolcska Mihály.

Cigánytörténet.

Írta: Nagy Péter.

gyszer — van jó negyven éve is — egy cigány elment a bánffyuhnyadi vásárra. Benézett minden sátorba. Sokba be is ment, alkudozot cigányszokás szerint: becsmérelte a portékát és sokalta az árát. Venni nem vett semmit. Inkább csak nézelődött, hogy honnan lehetne valamit elemelni. Délután felé azután, mikor már élénkebb volt a vásár s már kezdett sietősebb lenni a dolga az árusoknak is, a vásárlóknak is, a cigány befurakodott azokba a sátrakba, amiket jó előre kiszemelt s el is emelte, amit akart. Innen egy pár csizmát vett el, onnan egy kalapot, más sátorból szitát és sok minden egyébét. Nagyon ügyes volt s volt segítőtársa is. Hogy ki, azt sohse lehetett megtudni, hát ne is beszéljünk róla többet.

Mikor aztán összeszedett mindent, amit szedhetett, meglasott egy pár falusi embert, akik ugyan alkudoztak valami lóra. Végre — jórészt este is volt már — meggyeztek, paroláztak s a város végén bementek egy kocsmába áldomást inni. A szekerek persze künn ma-

radt gazda nélkül. Az egyik egész üres volt, a másiknak a saroglyájához hozzá volt kötve a megvett ló.

Az áldomás vigan folyt. Közben-közben azonban hol egyik, hol másik gazda kínézett az utcára, hogy nincs e valami baj. De hogy az utca egészen lecsendesedett, már nem ügyeltek ki többé. Ezt várta a cigány. Kantárszárán megfogta az üres szekérbe fogott lovat, leszedte a nyakáról a csengőt s szép csendesen elvezette vagy 50 lépésnyire. Aztán felült s usdré, ki a mezőre. Ott felpakkolta a lopott egyéb holmit s elhajtott Hidalmás felé. Mikor az áldomásozó gazdák kijöttek, csak hült helyét találták az egyik szekérnek — lónak.

Nosza lett riadalom. Szaladtak a zsandárokhoz. Volt ott már sok más káros ember is, volt olyan is, aki most már tudta, hogy kire gyanakodják. A zsandárőrmester jártas, ügyes ember volt s a sok apró valómásból szépen összerakta a dologot és megmondia azt is, hogy ki lehet az az istenverte tolvaj, aki ezt a sok együgyű embert megkárosította. Kiadta a parancsot rögtön s két csendőr el is indult Hidalmás felé.

Még fele utra sem értek, máris hallották híret a cigánynak. Akármilyen ügyes volt különben a cigány, elfelejtette a csengőt visszakötni a lóra s ezt bizony észrevették a hazafelé menő többi vásárosok s a környékei falusiak is, mert nappal se jár, nemhogy éjszaka járna csengő nélkül, aki igaz járatban van.

A két zsandár meg volt nyugodva most már s küldött is egy táviratot Hidalmásra, hogyha ilyen és ilyen szerű s lovu cigány ilyen és ilyen portékákkal a szekérén odajön, tartóztassák fel. Fel is tartóztatták s mire reggeltáji a két zsandár az ellopott ló gazdájával kiért, már a cigány lekat alatt volt.

A zsandárok átvették a falusi bírótól a cigányt minden holmijával s átadták a járásbírósnak. Azután hazamentek Bánfihunyadra, mivelhogy ők elvégezték a dolgukat: bíró kezére adták a bűnöst.

Igen ám, csakhogy éppen akkor véletlenül nem volt otthon a járásbíró. Valami faluban igazgatta a telekkönyveket s csak a hét végére várták haza. Az öreg őrök azt gondolta, hogy ezt a dolgot el tudja ő is igazítani.

Előbb kihallgatta hát a károsultakat, mindenik ráismert a maga holmijára s bizonyította, hogy azt tőle lopták el. Azután elővette a cigányt. Az persze cigányszokás szerint tagadtott, és beszélt mindenféle hazugságot össze vissza. Hogy a csizma az ángyáé, a kalapot a bátyjától kapta, a szita nem is új, a szekérre pedig véletlenül ült fel a magáé helyett. Ittas volt, sötét is volt, nem lehet csodálkozni rajta. A csengőt — most is a zsebében volt — azért vette le, hogy ne háborgassa éjszaka a falubelieket csendes álmukban.

A károsultak persze szemtől-szembe megmondták neki, hogy egy szó se igaz abból, amit beszél, de a cigány váltig bizonykodott, hogy így súlyodjen el abba a helybe s úgy folyjon ki a szeme, ha nem igaz, amit mond.

Az öreg őrök nagyon meg volt botránkozva a cigány megátalkodottságán s elhatározta, hogy olyan büntetést szab ki rá, amittől jó időre elmegy a kedve az egész cigánynemzetségnek a tolvajkodástól. Hallott beszélni róla, hogy most új büntetőtörvénykönyv van s hallott arról is, hogy abban van halálbüntetés is. Rá-

olvasta hát a cigányra az ítéletet, hogy sokszoros gonoszságáért az új törvény szerint halál lesz a büntetése. A cigány belesárgult az ítéletbe, de belenyugodott. Tudta, hogy bűnös, ha cigánybecsület szerint tagadta is. Hallott ő is arról, hogy új törvény van s ha az halál mér ki az ő bűnére, mit tehet egyebet? — belenyugszik.

A károsok megkapták a holmijukat, elköszöttek, hazamentek. A cigányt pedig síralomházba tették. Azt mondta, papra nincs szüksége, de megenne egy sült csirkét s meginna egy liter bori, s meg is kapta.

Az őrök pedig betáviratoztott Kolozsvárra, hogy küldjenek hóhért, mivelhogy Rostás Péter halálbüntetésre találtatott méltónak s már a síralomházban is van.

Na, lett nagy ribillió Kolozsvárt! A királyi ügyész s a törvényszék elnöke rögtön kocsit fogadtak s hajtottak ki lóhalálba Hidalmásra, nagy lelki aggodással, hogy hátha akad valaki, aki közbe már meg is szabadította a cigányt ettől a hitvány földi élettől.

Késő éjszaka érkeztek ki Hidalmásra s felverték az őröket is, a fogházat is. Az őrök azt se tudta, melyik lábára álljon a sok szidástól. Meg is fogadta, hogy soha többet nem indul a maga feje után. A cigány azonban haragudott, hogy felköltötték legédesebb álmából s kivált haragudoit, mikor megmondták neki, hogy beviszik Kolozsvárra s elűről kezdik a tárgyalását. Azt mondta, ő már leszámolt az élettel, síralomházban van, hát hagyjanak neki békét.

Alig lehetett megbékíteni.

A borbély és a szegény ember.

— Székely mese. —

Hát az úgy volt hallák-é, hogy volt valahol a széles világon egy szegény ember. Olyan szegény volt ez a szegény ember, hogy egyebe se volt az ég világán egy szedett-velett, kopt, rongyos vén szamaránál.

Béviszen egyszer ez a szegény ember a városba egy szamarterhe fát eladni.

Odavetődik hozzá egy borbély-féle ember s kérdi:

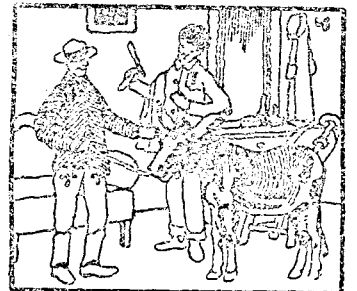
— Hát hogy adod azt a szamarterhe fát, te szegény ember?

Az ember mondja az árát, hogy így, meg úgy s mi aféle.

Jól van! Csak annyi, hogy megcsinálják a vásárt s a szegény ember oda is szállítja s le is rakja a borbélynál a fát.

Hanem a borbély rászól az emberre, hogy csak izibe rakja le azt az egész szamarterhét, mert ő az egészet megvette s ki is fizette már. A nyereg is a szamarterhe, azt is rakja le!

Eleget a szegény ember erre tova, hogy, né tizen

Ő csak a fát s nem a nyeret is adta el, hanem a csak annyi, hogy nem volt kinek beszélni. A szegény embernek nem volt mit tenni, mint hogy lerakta a nyeret is s nagy bubánattal haza ballagott. Hanem aztán ott-hon addig erre-tova, amíg egyszer hát valahogy esék, észbe kap a szegény ember is.

Veszi maga után a szamarát s el bé a városba, de még ott is bé egyenest a borbély műhelybe. Hanem előbb a szamarát megkötötte a kert lészához.

Békésköszöntve a borbélyhoz azt kérdezi tőle, hogy hát ugyan mennnyiért borotválná meg őtet, meg az ő társát.

Mondja a borbély, hogy ennyi, meg ennyi a ketlőnek a legelső ára. Jól van, akkor elki nagy izibe, de előbb kifizette borotválások árát s akkor oszt vezetékre a szamarát s bé vele vissza a borbélyhoz: Nő hát itt van az én társam, borotválja meg.

Eleget a borbély, hogy ő osztán egyet se, mert ő szamarakat nem saokott berotválni. Hanem a szegény észbekapott ember követelte uristenesen, hogy csak tassék, de még úgy, hogy meg ne essék, ha még a salláriumát is megvette már, mert ha nem, ő tudja meg az Isten, viszi tanácsra a dolgot.

Mikor a borbély látta, hogy hisz ennek a dolognak a fele se tréfa, könyörgésre fogta a dolgát.

Azt mondja akkor a szegény ember. — Jól van hát nő, adja vissza az elvesztett borotvállás salláriumát, de még a multkor elvesztett nyeret is s én akkor, Isten néki és fakereszt, visszalépek, de másképpen soha.

Hiszen ha csak annyi, persze, hogy örömmel adott vissza a borbély pénzt, nyeret, csak pusztuljon tőle szamarastól együtt a szegény ember.

Ósz János.

Miért?

A pókháló.

Ósz utóján Betki András fát hasogatott az udvaron, hogy télire berakhassa a kamrába. Vigan dalolgatva, hol meg füttyörészve gyorsan ment a munka. Egyszer

nagyot rikolt András, mire tüstént kiszalad a pitvarból felesége, a szépséges Anikó s rémülten látja, hogy az András kettévágta a bal hüvelyk ujját; csak úgy ömlött a vér, mint a patak. Szörnyen megijed Anikó, elsápadt egészen.

— Jaj, jaj, jó uram, mit csinált kegyelmed, hogy így megsebezte magát! Istenem! miltévő legyek?

— Ne sápitózz, ne sápitózz, elég baj ez nekem szaladj gyorsan a kamrába és keríts pókhálót elé, mert különben tüstént itt vérzem el!

Szaladt is szegény kétségbeesett asszony a kamrába teszedett egy csomót s András utasítása alapján a sebre tette. Megis állott nemsokára a vérzés. Aztán Anikó tiszta gyolcs rongyot kerített elé s úgy, ahogy tudta, bekötötte a sebet.

— Látod, látod, Anikó, milyen asszony vagy te! Ha egy kis vért látsz, mindjárt megijedsz! Mikor Debrecenben szolgáltam, akkor láttam egy pincemes-tertől, hogy pókhálót tett vérző újjára s rögtön elállott a vérzés.

— Na, hanem most jöjjön be jó uram a szobába, meg ne fázzék az uja.

Szót is fogadott András, mert nem valami jól érezte magát, nagyon sajgott a seb...

... Pár órát szundított az ágyon András. Rémlátomásai voltak. Sietett is közölni Anikóval.

— Képzeld csak drága szentem, mit álmodtam?! Azt, hogy az ujjam erősen megdagadt s nagyon fáj, azután megdagadt az egész karom, kórházba vittek s levágták tőből a karomat, mert vérmérgezést kaptam...

— Jaj hagyja lelkem az ilyen álmot! Nem éhes, hogy ily furcsa rossz álma volt? Na de most csakugyan megijesztett! Szentemre fogadom, hogy az éjjel le nem hunyom a szememet a nagy ijedségtől. Reggel korán kocsira ülünk s bemegyünk Szeredára, felkeressük a nagy hírű sebészorvost. Jaj drága Uram, nézze, hogy dobog a szívem! Hogy is lehet úgy megijeszteni az embert!

Lassan, lassan beesteledett. Anikó nem fektődött le, hanem a méceszt az asztal szélére tette és ura ágya mellett egy széken ülve, le nem vette volna a szemét férjének bekötött ujjáról. András gazda sem igen tudott elaludni. A fájdalom nőttön nő s magában csakugyan gondolta is, hogy még az álom valóra is válhaik. A másik percben azonban elhessegette magától e rossz gondolatokat. Így teltek nehézkesen a percek... Valahogyan eljött az éjfé. De ekkor már András gazda csakugyan rosszul érezte magát. Kirázta a hideg, vacogott a foga, hiába takargatta be meleg kendőkkel az áldott jó Anikó. Az arca piros lett, mint a rózsa s mégis vacogtak a fogai... „Jaj szent Isten! csak nem csinált valami nagy bajt az a pókháló“ — gondoltá

magában a kétségbeselt asszony. Amint így tépelődik magában, észreveszi, hogy a beteg ujsa csakugyan dagad. „Ejnye — gondolá magában — ez a mécses mily furcsán lobo, ez csinálja a rémképeket!” — Pedig a mécses szépen pislákol. András gazda ujsa azonban egészen megdagadt, sőt a keze feje is, amit szerencsére a gyenge fénynél nem vett észre Anikó asszony... Éjjel 2 óra tájban nagyon nyugtalan lett András gazda, sokat hánykolódott s nagy fájdalomról panaszkodott...

Végre hosszú, kínos várakozás után pirkadni kezdett. Anikó befogta a lovakat. Amint annyira világos lett, hogy épen látni lehetett, már a szekéren ült András gazda. Szeredára épen jókor érkeztek. A sebészorvos a kórház felé igyekezett kocsján. Anikó megserkenté a lovakat s nyomban utolérte az orvos kocsját. Amint a kórház elé ériek, Anikó előadta a bajt.

— Az nagy baj csakugyan fiam, ha úgy van! No majd meglátjuk! Csak hajtson be a kórház udvarára, ott majd a szolgák segítenek s hozzák be a vizsgálószobába, tüstént meg is nézem.

Két kórházi szolga tette az asztalra András gazdát. Hogy mit művelt az a pókháló, csak most láthatta igazában Anikó. A sebész orvos komoly arccal megvizsgálta a sebet, megcsóválta a fejét s meghőmérőzte a beteget. 40 C° volt a beteg hőmérséke. Nyájasan szólt Anikónak:

— Jó asszony, maga menjen innen ki az udvarra, vagy a folyósóra s várjon addig, amíg szólítom!

— Jaj szentséges Isten! Csak nem kell levágni a férjem karját? Csak talán mégsem annyira komoly a baj? Oh jaj nekem!

Az orvos félrehívta Anikó asszonyt s komolyan, de szelid hangon így szólt:

— A pókháló elmérgesítette a sebet. Innen van az, hogy megdagadt az egész kézhát, alkar és felkar. Ez nem más jó asszony, mint vérmérgezés. Ezt mutatja a nagy láz is! Ha most a sebet jól ki nem tisztítom s meg nem operálok, akkor isten tudja! — még el is veszítheti az ura az egész karját!

Csak épen ez kellett szegény Anikónak! Amint az orvos kimondta az utolsó szót, ájultan esett össze. Ugy vitték ki a folyósóra...

Egy óra múlva már megoperálva, bekötött karral fektült a kórház egyik szobájában András gazda, lázasan, fé'álomban... Nemsokára ébredezni kezdett. Ekkor közelgett Anikó az orvos ural a beteg ágya felé. Anikó kissé megnyugodott, mert az orvos azt mondta, hogy a sebet jól kitisztította, a szükséges metszések a kézháton s alkaron megtette s ha minden jól megy, pár hét múlva András gazda felgyógyul.

— Na hogyan érzi magát András gazda? — kérde az orvos.

— Köszönöm orvos ur, most valamivel jobban! De most is sajog még a karom! Csak nem kell levágni a karomat? — nyugtalankodék András.

Csak maradjon nyugodtan András gazda, majd megsegíti Isten és felépül. Most itt marad a kórházban s addig ki sem engedem, míg egészséges nem lesz. Most azonban nem szabad sokat beszélgetnie, holnap ugyanis meglátogatja felesége s akkor, ha nem lesz nagy láza, egy egész órát is elcseveghet az asszonnyal.

* * *

Nagy hire ment a faluban Betki András szomorú sorsának. Még a szomszédos falvak is tudták, hogy András gazda vérmérgezést kapott a pókhálótól. A jó Anikó mindennap meglátogatta urát s mindennap könnyebülten jött haza. Mert András gazda az operáció óta napról-napra jobban érezte magát, a láza is megszűnt; egy hét múlva fel is volt szabad kelnie, csak a kórházat nem volt szabad elhagynia. Az istentől Anikó pedig mindennap hálát adott Istennek, hogy ő megkímélte a rettentő csapástól. Tehát mégsem volt egészen igaz az álom! Rémes még csak reá gondolni is...

— Köszönöm, hálásan köszönöm nagyságos orvos ur, hogy megmentette a karomat. Bizony tul nem éltem volna! — szólott könnyes szemmel, hálattelt szívvel András gazda, midőn a kórházból való távozása alkalmával az orvos vele kezét fogott.

— Soh'se hálálkodjék András gazda! Nem tettem én egyebet, mint kötelességemet teljesíttem. Hanem egyet most jól jegyezzen meg magának! *Pókháló sebre tenni sohasem szabad.* Mert nem is annyira maga a pókháló a mérges, hanem a sok rajta levő por és piszok. Ez a sok por és piszok ezer meg ezer bacillust rejt magában s ha a sebbe jut, azt meglobosítja s vérmérgezést is okozhat. Az elmérgesedett seb pedig, mint látta András gazda, nem csupán hogy nagyon fáj, de nagyon veszedelmes is; sőt bizony néha még halált is okoz, — tette hozzá nyomatékosan az orvos. Még csak azt tanulja meg András gazda, *hogy friss sebeket bántani nem szabad, hanem perubalzsamot kell reá tenni s tisztán bekötni.* Így aztán szépen begyógyul a seb. Ha a seb nagyon vérzik mentől gyorsabban kell orvoshoz menni, hogy a sebet gondosan ellássa és kekösse.

Hálálkodva bucsuzott András gazda s Anikó asszony és megfogadták, hogy a jó tanácsokat szel'tében elbeszélnek.

dr. Gergely Endre.

A szerszámfa előkészítése a kerék- és kocsigyártás céljaira.

Mivel a hasogatott őlfa erdélyszerte 400 leun kél el, a falu népe azt hiszi, hogy fáját oly kitűnő áron értékesíti, mely fölöslegessé tesz minden vele való bibelődést. Pedig, ha összevetjük az őlfa árát egy pár csizma árával, mindjárt rájöhethetünk, hogy a csizma most aránytalanabban drágább, mint volt háboru előtt és megérthetjük azt, hogy most is helyesebb dolog a szerszámfát az iparosnak szállítani, mert az jobban megfizeti, mintha tűzfának darabolják volna föl. A szerszámfa kiválogatásának azonban nemcsak a gazdaközönségre nézve van nagy vagyoni jelentősége, hanem azzal a gazdák az ipar föllendítéséhez is nagy mértékben hozzájárulnak. Mert arról van szó, hogy ma nem kerül a kerekesmesterhez elegendő jó szerszámfa s így ipara üzése helyett magának kell vidékre mennie, hogy a nyersanyagot felkutassa.

Pedig az erdőnek bármiféle fája alkalmas szerszámfa anyagnak. Mégis különleges értéke van a következő kertí, illetőleg erdei fákknak: a kőrisnek, akácnak, bükknek, különösen a fehér havasi fajának, szilnek, tölgynek, nyírnek és gyertyánnak. Ezek közül a kőris és az akác minden célra alkalmas, ezért a legértékesebb valamennyi között. Nem minden talaj termel egyformán jó kőrist, vagy akácot. Az erdei, hegyi talajon nőtt kőrisnek, vagy akácnak nincs nagy értéke a mester előtt, ellenben a homoki, vagy mőzőségi akácot és a kertí kőrist drága pénzen fizeti meg.

A combnál nem vastagabb bükkfából nyersállapotában keréktalpat faragnak és felfűstölik, az annál vékonyabbakat pedig tengelyfának lehet kiválogatni. A szilfa kerékgyártásra alkalmas, mert a küllők illesztésekor a legnagyobb feszítésnek is ellenáll. A tölgyfát nehéz, teherhordó szekerek, marha- és társzekerek részeinek kiállítására használják fel, mivel nagy teherviselő képessége mellett nehezen kopik, lassan válik viseltesé. A nyírfa rugalmasságánál, hajlékonyságánál fogva rudnak és szekérlajtórjának való.

Ezzel a cikkel különlegesen nemcsak az ipari fa kiválogatására akarom föl hívni gazdaközönségünket, hanem egyuttal jó tanáccsal szeretnék arra nézve szolgálni, miképp készítse elő az ipari fát, hogy az ne váljon eleve hasznavehetetlenné.

A kőrisfát rönkben, nyersen mindjárt a kerékgyártóhoz kell vinni, vagy pedig a gazda maga hasogassa fel a szükséghez mért darabokra. A magában száradó kőris elértektelenedik egyfelől a barnulás, másfelől a megrepedezés miatt. Rönk állapotban épügy elpusztul a bükkfa, mint a gyertyán is. Megtarkul, ahogy azt a kerekes mondja, vagy megfő, megveresedik a nép szava szerint, egy rothasztó gombától. Tehát ezeket is föl kell darabolni a szükségnek eleve megfelelő darabokba. A tengelyfának való darabot megtarkázza és fölalloztatva szárítja a gazda. Az akáccal úgy kell elbánni, mint a kőrissel. Viszont a tölgy a legjámborabb kezes bárány, mert az gondozás nélkül is épen marad. A szilfából pedig kerékagnak legjobb a 25 centi vastag darabokat kiválogatni, azokat kerékagyhossznyi darabokra föl szabdálni és kifurva, kérgétől meg nem hántva megszáritani. Azt a gazdaemberek igen jól tudják, hogy a nyírfa a legkönnyebben fő meg: épen ezért igen helyesen megtarkázva szárítják meg.

Meg kell jegyeznünk, hogy ez a gondozás meg se közelíti azt a fáradságot, amibe a fának ölbe hasogatása kerül és mégis csaknem kétannyi pénzt kap érte. Mert Kolozsvárt a következő árakat fizetik a szerszámfa köbméteréért: bükkfa 150—300, tölgyfa 250—300, akác 350, kőrisfa 400, sőt 600 leu. Ezek az árak is jelenleg emelkedőben vannak.

Bodnár Béla
kerekes mester kocsigyártó, Kolozsvár.

Mennyibe kerül egy katonabakkancs? Az állam hazai iparpártolására nézve jellemző az a kölcsönmanőver, melyet az állam Svájcban föl vett pénzzel véghezvitt. A svájci frankból ott helyben 280 millió leu értékben bakkancsot rendelt. Jóllehet, Romániának rengeteg susztere van, a pénz mégis teljesen Svájcban maradt. Ne csodálkozzunk, ha így a Svájcból hozott bakkancsok párja 1100 leuba került. Valyon, tart-e négyezer oly hosszú ideig, mint a helybeli készítmény, mert az ára csaknem négyszeres?

Az új posztó. Románia nyersanyag terméke a posztóipar számára mennyiség szempontjából első helyen áll Európában. Annál szomorubb dolog, hogy gyárainkat a 10 ujjunkon föl tudjuk számolni. Posztógyárak Brassóban, Asugaban, Buhuziban, Nagydisznódon, Lugo-

Mindennemű hüléses fájdalek,
csúz, köszvény és rheuma egye-
dűli biztos gyógyszer

„Rheuman”

Kapható az RESCULAP gyógyszerárban
Topánfalván—Câmpeni.
Kis üveg 12 lei, nagy üveg 22 lei.
Postai szétküldés!

son, Temesváron, Kolozsvárt és Sepsiszentgyörgyön található. Finom posztókat csak az első három helyen gyártanak, sajnos, behozott gyapjuból. Ilyen körülmények között a házi iparnak kell sorompóba lépni. Helyenként, így Háromszéken, Kovásznán és környékén olyan finom posztót sző a nép, hogy az bármely finom uri igényt is kielégíthet. Erre a művészetre kellene mindenütt a népet kioktatni, hogy keresetét fokozzuk. De egyúttal el kellene a kovásznaiak másik forráskincsét, a finom gyapjuval megáldott berke-juhót is terjeszteni.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETTUDOMÁNY

Kérges hó takarja erdélyszerte a földeket. Néhol még épen nagy hófúvások zárják el a fiatal vetést a levegőtől. Ha gazdáink összedugott kézzel nézik ezt az állapotot, tavaszra szomorúan elmondhadják: Adtál uram havat, de nincs köszönet benne, mert a hókéreg alatt levegő híjján megfúllad, megfő a vetés. Ezen az ókszerű gazdálkodáshoz értők azzal segítenek, hogy marhával megjáratták a vetést sűrűn. A marhanyomon szálló lyukak keletkeznek. Tanácsos, hogy egy négyzet méterre állag egy lábnyom essék.

Újabb gátló intézkedés az állatkivétel ügyében. Mostanában egy rendeletet adott ki a bukaresti állat-egészségügyi főigazgatóság, amely egyidőre alighanem megzavarja a vásárok menetét. A rendelet szerint ugyanis a kivételre szánt állatokat 15—30 napig elkülönítik és állat-orvosi vizsgálatnak vetik alá, hogy vajon nincsenek-e valami járvány által megfertőzve. Az elkülönítés ideje alatt rengetegbe kerül az állatok etetése s így a marhakereskedők inkább nem vásárolnak. Mind a gazdasági egyesületek, mind a kereskedők lépéseket tettek, hogy a túlságosan szigorú ovó intézkedésen enyhítések történjenek. Elég volna azokat a vidékeket zárni alá vetni, ahol a száj- és körömfájás tényleg uralkodik.

Kolozsvári piac.

Január 23.

Gabonapiac: Kevés behozattal, buza 90—95, kukorica 72—74, árpa 60, zab 40, rozs 75, fehér paszuly 30, gránátaszuly 100, kendermag 70—75 leu nagyvécánként.

Január 25. **Állatvásár:** Marhavásár közepes felhajtással lényeges áremelkedést mutatott; főként az eladók magas árat kértek, de a forgalom mérsékelt volt, aránylag kevés állat kelt el.

Egy szép piros-tarka, — kisborjas, — jó fejőstehen 2900 leu árban került eladásra a koral reggeli órákban, ugyanilyet dél felé már 3400 leu vásároltak.

Szép fiatal, tarka meddőstehen 2200 leu kelt el. Egy szopósborjut (kb. 40 kilós élősúlyban) 150 leu vásároltak, egy pár nagy fehér ökröt 8600—9800 leu árban kínáltak. 1 pár 2½ éves tülköt 4000 leu kértek s 5000 leu kínáltak. 1 pár egy éves bivalyborjut 1000 leu kértek. Egy fiatal meddő jó bivalyt 2500 leu árban kértek. 1 pár fiatal jó bivalyökröt 8000 leu vásároltak. Egy borjas fejős bivalyt 2800 leu kínáltak, 2500-ért kértek. Egy pár közepes fehér ökröt 8000 leu kínáltak, 7000 leu kértek. 1 borjazó szép tarka tehénért 3000 leu kértek. 1 kisborjas kisebb tehenet 2000 leu kínáltak. Prima, jó fejős fiatal tarka tehenet 3000 leuért adtak el. 1 pár jó tarka meddő tehenet 5600 leuért vásároltak.

Sertésvásár közepes felhajtással. Főként a prima kövér sertésekben szintén lényeges áremelkedést ért el, miután igen kevés prima kövér került piacra, ezzel szemben aránylag nagy kereslettel; úgy, hogy a prima kövér kilója 20 leu is elért egy pár darabnál; míg a kövérek kilója 16:—18:50 leu között kerültek eladásra.

Juhvásár kevés felhajtással — darabját 150—160 leu adták el. **Lóvásár** kevés felhajtással, árak minőség szerint 700—4500 leu. **Széna** kevés behozattal 120 leu mm.-ként.

Január 26. **Gabonapiac** — kevés behozattal: buza 85—90, árpa 70, zab 45, kukorica 75, fehér paszuly 75 leu volt nagyvécánként.

Borpiac. A borpiacon általánosságban pangás mutatkozik, ami főleg a nyugati piacok áresésével függ össze s így a kereskedők is csak a folyó szükségletek fedezéséről gondoskodnak. Az áresés főleg a cseh-piacról indult ki, melynek javult valutáját siettek a spanyol és francia exportörök ajánlataikkal kihasználni. Különben is általánosságban a pénzhiány a termelők-nél mindinkább érezhető, úgy, hogy ajánlataikkal különösen Szatmár és Zilah vidékéről elárasztják a piacot. A borkivétel fellendülése már mintegy elkésettnek látszik. A nagykereskedők árai egyelőre változatlanok, új bor 6—7, pecsenye 10, rizling 11, leányka 12, fajborok 13 leutól felfelé.

Pezsgőgyár Kolozsváron. A híres Törley-pezsőgyár Kolozsváron nagyszabású gyárat szándékozik alapítani. Terv szerint az alaptőke 20—25 millió leu lenne, amelyben román érdekeltségek is résztvennének. A bortermelőkre nézve nagy nyereség volna az új gyár, mert sok olyan bort feldolgozna, ami ma vagy egyáltalán nem kél el, vagy nem hozza meg a ráfordított költséget.

Gondoskodjunk a mezőgazdasági, veteményés és virágmagvak beszerzéséről. A mi viszonyaink között nem kis gondot okoz a magszükséglet idejében való biztosítása.

Mi tekintetben is készséggel állunk gazdaközönységünk rendelkezésére, mert módunkban áll eredeti *Mauthner*-féle mezőgazdasági-, vetemény- és virágmagvakat nagyban és ennél fogva előnyösebb áron biztosítani.

Legcélszerűbb lesz, ha a gazdák csoportok szerint összeírják szükségletüket, a faj, minőség és mennyiség pontos megjelölésével, azt a szükségleti kimutatást már most beküldik hozzánk, mert az esetben gondoskodni tudunk arról, hogy a kívánt magvakat mindenki idejében megkapja. *Dr. Nemes Ferenc* közvevettési irodája, Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 35.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Oyüjtők figyelmébe. A jutalom-könyvek szétküldése részben megtörtént, részben most van folyamatban. Tisztelettel kérjük azon jóakaróinkat, akik lapunk terjesztésétől nem sajnálták a fáradságot, hogy amennyiben nem kapták volna meg szerény jutalmunkat, sziveskedjenek minket egy levelező lapon sürgősen értesíteni. A könyvek jegyzékét kibővítettük. Az 1. pont alatt levő könyvekből 1 példányt, a 2. pont alatt levőkből 3 példányt küldünk. Indokolt esetben a 1. pont alatt álló könyvet a 2. pont alatt állóval megpótoljuk. Tessék válogatni!

1. *Aprily Lajos*: Falusi elegia (versek). *Reményik Sándor*: Vad vízek zugása (versek). *Tompa László*: Erdély hegyei közt (versek). *Gyallay Domokos*: Ósi rögön (novellák). *Biro Vencel*: Erdély követel a portán (történelmi). *Révész Imre*: Aktre nem volt méltó a világ (egyház történet). *Cs. László László*: Egy természettörvény és az emberiség jövője. *Dr. Makkay Sándor*: A lélek élete és javai. 2. *Barna Leander*: VII. Gergely egyházpolitika viszonyai és reformtörekvései. *Beszhid Miklós*: Kováts János (képekkel). *Borbély István*: Heltal Gáspár. *Both Ferenc*: Telegdi Miklós élete és műve. *Brandsch Rudolf*: Az erdélyi százok falusi iskolái 1600-ig. *Császár Károly*: Medgyesi Pál élete és működése. *Dadh János*: A kegyurl jog Magyarországon a reformációig. *Fildp Kálmán*: Apulnói Szent Tamas politikája. *Gyöngyösi Róza*: Szent Erzsébet thüringiai fejedelem asszony élete. *Imre Lajos*: Az erkölcsi nevelés viszonya a valláshoz. *Jakab Elek*: Dávid Ferencz életrajza. *Kirdly István*: Apáczai Cseri János művelődéstörténeti jelentősége. *Kiss Ernő*: Dávid Ferencz. *Lovas Elemér*: Árpádházi Boldog Margit és kora. *Makkay Sándor*: Bevezetés a személyiség pedagógiájába. *Lukinich Imre*: II. Sylvester pápa. — *Gr. Mikó Imre*: Benkő József élete és műve. *Gr. Mikó Imre*: Bod Péter élete és műve. *M. Nagy István*: Czeglédi István polemikus író a VIII. században. *Patay József*: Pázmány Péter egyetemes történelmi fölfogása. *Pusch Ödön*: Vallásos elbeszélések

codexekben. *Révész Imre*: Bod Péter, mint történetiró. *Szabó László*: A paedagógiai kísérletezés. *Szegvárdi József*: Beck Konrád zarándokkönyve a XV. századból. *Tankó Béla*: Nietzsche erkölcsi értékelése és a kereszténység erkölcsi elve. *Tavaszy Sándor*: Az ismeretelmélet és a megismerés pszichológiája. *Varga Béla*: A lelkiismeret.

Kívánatra más könyvet is megküldünk, ha számításainkat nem haladja felül.

Szinjászóknak. A szindarabok kölcsön-könyvtárának megszervezését folytatjuk. Sőt eredményről is számolhatunk be: öt beérkezett kérelmet módunkban volt azonnal teljesíteni. *Aber. A. Tolonc*, *Szeget-szeggel* című népszínműveket meg néhány monológot szétküldöttünk. E helyen kérjük olvasóinkat, hogy használatlanul heverő darabjalkat küldjék be hozzánk további kölcsönzés céljából. Tőlünk a beérkezett anyagból friss darabokat fognak kapni cserében. Magyar testvérek, ezen a téren is segítünk egymáson!

K. F. Biztató, kedves sorainak személyes részét szives engedelmével melőzzük. Az elvi rész azonban közérdekű és azt iten adjuk: „A szerénytelenség határait lépném át, ha én kezdeném feszegetni a „Magyar Nép” programját, hiszen az nem lehet egyéb, mint a magyar nép ügye. A magyar népe, amely még ma is annyi „rejtélyt,” annyi „talányt” ad fel annak, akinek csak egyszer is volt alkalmá bepillantani a lelkébe. Bizonyára nem egyedül vagyok, aki azt mondom, hogy a néponket s annak lelki világát — nem ismerjük. S aztán, hogy tudjunk valamit orvosolni; rejtélyt, talányt megoldani, ha nem is ismerjük? Hiszem, hogy a „Magyar Nép” en át a mi véreink közelebb jutnak hozzánk, mi hozzuk s végül az egységes és egyedüli célhoz, az öntudatos, az önértékére büszke magyar személyiségnek a kialakításához.”

Minerva Nyomdai Műintézet

Kolozsvár, Deák F.-utca 2.

CAROL LASSEN, CLUJ
NEMZETKÖZI SZÁLLITÁSI VÁLLALAT.

Gyűjtőkocsija fölvesz bármely államból rendelt gazdasági darabárut és azokat a rendelők vasútállomásain átadja. :: Rendkívül olcsó szállítási díjjal.